

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

JUTRA

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Tel. uredn. 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglasa
se sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

Nj. Vel. kraljica Marija v Demir Kapiji

SKOPLJE, 18. maja. Semkaj je prispe-
la z dvornim vlakom Nj. Vel. kraljica
Marija. Po 10 minutnem postanku je vlak
nadaljeval vožnjo v Demir Kapijo in bo
kraljica Marija po vrnitvi v Skopje pri-
redila v Oficirskem domu čajanko, na
katero je povabljenih tudi mnogo skopel-
skih meščanov.

Ostavka E. Šverljugove

BEOGRAD, 18. maja. Dvorna dama
ka, Eleonora Šverljugova je podala ostav-
ko, ki je bila sprejeta. Ob tej priliki je bi-
la odlikovana z redom sv. Save 2. stop-
nje.

Predsednik vlade — pred-
sednik borze

BEOGRAD, 18. maja. Včeraj dopoldne
je bil 37. letni občni zbor beograjske bor-
ze, na katerem je bil ponovno izvoljen
za predsednika beograjske borze preds.
vlade dr. Milan Stojadinović, ki je dejal,
da mora imeti samo gospodarsko razvit
narod v današnjih časih močno državo.

Zbor JNS v Splitu

SPLIT, 18. maja. Včeraj dopoldne je
bilo v nabito polnem mestnem gledališču
zborovanje pristašev JNS, ki se ga je
udeležil tudi strankin predsednik Peter
Živković, ki je živahno pozdravljen dejal,
da je po smrti kralja Ujedinitelja nasto-
pilo razsulo in strankarske borbe. Zuna-
nji politični položaj je postal težaven. Na-
ša želja je, da se država okrepi na zunaj
in znotraj v dobro naroda in slavo Nj.
Vel. Petra II., ki je določen, da do konca
izvede dediščino svojega velikega očeta.
Po Petru Živkoviću so še govorili Jovan
Banjanin, dr. Josip Nemec, Milutin Dra-
gović ter šibeniški delegat Milović.

Demantiji glede atentata na
Franca

HENDAYE, 18. maja. Havas poroča:
Francovski krogi demantirajo vest, da
bi bil v četrti v Salamanci izvršen aten-
tat na generala Franca.

Kentski vojvoda priča pri po-
roki Windsorskega vojvode

PARIZ, 18. maja. Po zanesljivih infor-
macijah iz dvorca Cande bo poroka Wind-
sorskega vojvode 5. junija v dvorcu Can-
de. Kot priča bo pri poroki brat vojvode
Kentski vojvoda. V teku današnjega dne
bodo razposlali povabila k poroki v zelo
omejenem številu. V Toursu se je zbralo
veliko novinarjev in radovednežev, ki
želijo slišati vojvodo izjavo o dnevu in
podrobnosti poroke.

Zadušen upor v Albaniji

TIRANA, 18. maja. V soboto 15. t. m.
jer skupina revolucionarjev, sestavljena
iz meščanov, na katerih čelu so bili biv-
ši minister Eten Tota, neki orožniški čast-
nik ter neki bivši kapetan, zavzela mesto
Argirokastru. Ubili so nekega orožniške-
ga oficirja. Vladi se je posrečilo, da je
upor zadušila. Po vladnih poročilih in na
podlagi dokumentov, ki so bili najdeni
pri ubitih in ujetih vstaših izhaja, da gre
za komunistično delo. Po drugih verzijah
pa je vzrok upora odstranjevanje feredž-
ter uvajanje drugih novotarij.

Preko 100 žrtev strahovite
eksplozije parnika

HNGKONG, 18. maja. Preko 100 ljudi, pretežno Japoncev, je postalo žrtev
strahovite eksplozije na nekem parniku v tukajšnjem pristanišču. Nesreča se
je pripetila v trenutku, ko je parnik prevažal potnike na krov velikega pre-
komorskega parnika. Učinek eksplozije bi strahovit. Deli trupel so frčali pre-
ko 100 m v daljavo in so jih našli na strehah malih hiš v bližini pristanišča. Žr-
tve so do nepoznanja izkazene in zmrcvarjene. V zvezi s strahovito eksplo-
zijo se ne izključuje možnost atentata.

Izravnanje stališč med Malo antanto in Madžarsko

LONDON, 18. maja. V zvezi z inteziv-
nimi razgovori predsednika čehoslovaške
vlade dr. Hodže se opaža optimistično
razpoloženje v presojanju odnošajev med
Malo antanto in Madžarsko. Že precej
mesecev sem se je opazala bojazen, da
bo Nemčija pritožbe madžarskih narod-
nih manjšin v posameznih državah Male
antante izrabila pri zasledovanju lastnih
načrtov v Podonavju. Da preprečijo ta
razvoj, so države Male antante danes pri
pravljenju, da pride do sprave z Madžar-
sko, ki je stavila dva pogoja za gospo-
darsko sodelovanje z Malo antanto: 1.
politična enakopravnost (to je pravico
oboroževanja). 2. Zadovoljivo ravnanje
z madžarskimi manjšinami. Zdi se, da je
Mala antanta pripravljena pristati na ta

pogajanja, če je Madžarska pripravljena
skleniti vrsto nenapadnih paktov s svo-
jimi sosedi. Okolnost, da je madžarska
vojska itak bistveno močnejša, kakor do
voljuje trianonska pogodba, daje pobudo
k pristanku od strani držav Male antan-
te. Tudi obstojajo znamenja, da ne bo
Madžarska forsirala manjšinskega pro-
blema, če tudi je jasno, da ne bo opustila
svojih revizijskih zahtev.

LONDON, 18. marca. Vidna posledica
diplomatične intenzivnosti čehoslovaš-
kega predsednika vlade je dejstvo, da je
madžarski ministrski predsednik že pri-
stal na to, da se takoj začnejo pogajanja
s praško vlado za obnovo trgovinske
pogodbe.

Schuschnigg ne bo poslušal rimskih nasvetov

PARIZ, 18. maja. Uprav senzacionalno
vest prinaša tukajšnji »Echo de Paris« v
okviru članka o avstrijskem vprašanju.
V članku se zatrjuje, da se avstrijski
zvezni kancelar dr. Schuschnigg ne bo
ravnal po nasvetih iz Rima in da ne bo

hotel sprejeti v domovinsko fronto av-
strijskih hitlerjevcev ter njih tajnih za-
veznikov. Avstrija je pripravljena, da tu-
di z oboroženo silo zaščiti svojo neod-
visnost in nedotakljivost.

Negrin sestavlja novo valencijsko vlado

VALENCIJA, 18. maja. Largo Caballe-
ro je po skupni ostavki vlade vrnil pre-
zidentu Azani mandat in je bil poverjen
z mandatom za sestavo nove vlade bivši
finančni minister in socialistični prvak
Negri. »Petit Parisien« piše, da se pri
tej ostavki čuti vpliv Moskve, ki se hoče

s tem približati Londonu. Novi manda-
tar Negrin je voditelj zmerne krila
španske socialistične stranke. Caballero
padece so povzročili komunisti, ki niso
več hoteli dovoliti, da bi bil Caballero
poleg predsednika vlade tudi vojni mini-
ster, na čemer pa je Caballero vztrajal.

Francova letala bombardirajo Valencijo

VALENCIJA, 18. maja. Francova letala
so sinoči bombardirala Valencijo. 33 ljudi
je bilo ubitih, 150 oseb ranjenih. Dva sa-
lona angleškega poslanštva sta bila po-
škodovana in je bilo več oseb ranjenih.
Vsa stekla francoskega konzulata in po-
slopija agencije Havas so bila razbita.

je pristalo na francoskem letališču v Pau
v Pirenejih 12 lovskih letal ter 5 izvidni-
ških letal, ki so zašla na francoska tla.
Letala so zašla radi megle. Po navodilu
francoskega letalskega ministra so se le-
tala morala vrniti in sicer do meje v
spremstvu francoskih letal.

PARIZ, 18. maja. »Temps« poroča, da

Britanski državniki so z Blomborgom zelo zadovoljni

LONDON, 18. maja. Razgovorom mar-
šala Blomborga pripisujejo v tukajšnjih
diplomatičnih krogih največjo važnost.
Splošno se v britanskih diplomatičnih
krogih povdarja, da so razgovori z mar-
šalom Blomborgom potekali gladko in
mnogo lažje kakor razgovori s predstavi-
niki vseh ostalih držav. Povdarja se, da
ni bilo v razgovorih z maršalom Blom-
bergom niti enega nesoglasja, kakršnih
je precej, če se razgovori vodijo z Rib-

bentropom ali kakšnim drugim nem-
skim diplomatom. Posebno se podčrtava
izredno mirni in skoro prijateljski tok raz-
govorov med maršalom Blomborgom na
eni ter Edenom in Baldwinom na drugi
strani. Gotovo je, da bodo razgovori, ki
jih je vodil maršal Blomborg v Londonu,
precej prečistili motno situacijo, ki je v
zadnjih mesecih zavladala med Veliko
Britanijo in Nemčijo.

Rajhovske žene ne bodo smele več nositi škornjev

BERLIN, 18. maja. Izšla je naredba
nemške vlade, v smislu katere se pre-
poveduje uporabljanje goveje kože za iz-
delovanje kovčgov, torbic itd. Ženam
je prepovedano nositi kožnate klobuke,

tudi je prepovedano krojiti jermenje iz
kož. Tudi je nemškim ženam v bodoče
prepovedano nositi škornje. Takisto je
prepovedano tapetiranje avtomobilov z
govejimi kožami.

Konec mujezinske minaretne romantike v Kemalovi državi

PARIS, 18. maja. Tukajšnji listi poro-
čajo iz Carigrada, da je od včeraj na-
prej po vsej Turčiji prepovedan molitve-
ni spev mujezinov z džamijskih minare-

tov. Radi tega je zlasti med siromašnim
narodom precejšnje nezadovoljstvo, ker
se siromašni svet ravna po molitvah mu-
jezinov, ker ni tamkaj mobenih javnih ur.

11 milijard in 350 milijonov je

RIM, 18. maja. Havas poroča: Poroči-
la o izdatkih abesinske vojne, ki bo sko-
ro objavljeno, pravi, da je stala Italijo

stala Lahe abesinska vojna

abesinska vojna enajst milijard in tristo-
pedest milijonov.

Palečki

Pogum je lastnost junaka, kleveta
je svojstvo slabiča in strahopetnika.

Mladina je naša

»Sokolska volja« poroča: Ob najkras-
nejšem vremenu je bila 10. maja t. l., iz-
vedena javna telovadba ljubljanskih sred-
nješolcev. Pokazala je veliko nagnjenje
naše mladine za telesne vaje, pokazala
pa je tudi resnost telovadnih učiteljev in
telovadcev. Prav zato je javni nastop
srednješolcev odlično uspel. Impozanten
je bil zaključek tega nastopa: vsi ločeno
nastopajoči zavodi so se strnili v gost
roj in ob spremljavi vojaške godbe do-
stojanstveno odpeli himno »Bože prav-
de!«. Oficialnemu delu telovadnega na-
stopa se je sam po sebi priključil zani-
miv in značilen neoficialni del. Tik pred
glavno tribuno in pred odličniki se je že
vnaprej zbral skupek mladine, ki je ta-
koj po himni »Bože pravde« pričel peti
svojo »himno« — Hej Slovenci. Nihče
od mladine ni pel z njimi, komaj pol ki-
tice so odpeli, a že jih je udušil val petja
z druge strani. Mladina, zbrana okrog
velike državne zastave, je pričela peti
pesem sokolskih legij »Le naprej!«. Sred-
nješolska mladina je z vso vneto poma-
gala tem pevcem, da je njen razstop lepo
uspele telovadbe spremljala ta borbeni
sokolski pesem. Ta mladina se je nato
zbrala v povorko in krenila proti mestu,
ves čas prepevajoč sokolske in jugoslo-
venske pesmi, vzklikajoč kralju, Jugo-
slaviji, edinstvu naroda in države, prav
preščno pa je vzklikala jugoslovenske-
mu Sokolstvu. Ta povorka je bila na-
ravnost divna. Saj je bilo v njej 36 kole-
sarjev, 180 fantov in 160 deklet, skupaj
376 mladih, krasnih jugoslovenskih duš!
Skupinica, ki je hotela 10. maja med
srednješolsko mladino malo poagitirati
za samoslovenske zadeve, je bila spoto-
ma povsem neopazna. Napram 376 jugo-
slovenske sokolske mladine nastop te
peščice dvanajstih mladičev ne bo nikdar
nič zalegal! Toľko mladine je bilo v po-
nedeljek z največjo odločnostjo in borbe-
nostjo na naši strani, da smemo po vsem,
kar smo videli, zapisati: mladina je naša,
mladina je sokolska!

Evharistični križi

Tuk. »Delavska politika« piše: Ob
zadnjem evharističnem kongresu l. 1935
je bil postavljen v Sloveniji v vsakem
kraju, na kolikor mogoče vidnem mestu,
evharistični križ. Že od lanske jeseni pa
so bili v raznih krajih izvršeni atentati
na te križe. Listi katoliške akcije pravijo,
da te križe podirajo komunisti, vendar
se doslej še ni posrečilo razkrinkati no-
benega teh atentatorjev. Tako, da izgle-
da, da se krivce išče v napačni smeri.
Dne 13. maja ob 1. zjutraj je bil razstre-
ljen tudi evharistični križ na starem gra-
du v Kamniku. Podiranje evharističnih
križev (ki bodo prej ali slej itak sami
strolmeli) nima nobenega zmisla. Res je,
da so propovedniki krščanstva s svojim
zadržanjem v mnogih ozirih prišli v na-
vskrižje s čustvovanjem ljudskih mno-
žic in povzročili, da so cerkev in njeni
simboli postali omraženi, toda z »vojno«
proti lesenim križem se taki spori ne re-
šujejo. Tega se zaveda vsak resen člo-
vek, zlasti zaveden delavec. Zato je ne-
verjetno, da bi bili storilci med njimi.
Za cerkev in njene predstavnike je pa
podiranje križev opomin, da krenejo po
drugi poti in pridobijo križu ono spošto-
vanje, ki mu po naukih cerkve gre.

Spomnite se CMD!

Mariborski problemi

Maribor je mesto zdravih otrok

Matere, ki oplajate naše narodno deblo v našem obmejnem Mariboru z novim zarodom, Vam so namenjene te vrstice. Naj bi ne bilo med Vami nobene, ki bi ne vedela, da je v Mariboru dečki dispanzer Zdravstvenega doma, ki vrši važno zdravstveno vzgojno poslanstvo v skrbi za pravilno nego doraščajočih dojenčkov. V tem dispanzerju kraljuje in gospoduje nad arado neboljenčkov, povitih v mehke plenice, neumorna voditeljica, v vsej mariborski javnosti znana zdravničica gospa dr. Valjavčeva. Naše mamice imajo vanjo popolno zaupanje, ker vedo, da je njej izročena deca v najboljših rokah. Vsakdo, kdor je imel priliko, obiskati jo bodisi v dečki bolnišnici ali pa o prikliki pregleda onih otrok, ki jih prinesejo naše mamice v dispanzer, mora priznati, da je posvetila propagandi in popularizaciji pravilne nege in pravičnega skrbstva naših najmlajših mnogo truda, dobre volje in ljubezni. Zнала je povezati svoje zdravniške sposobnosti z iskreno ljubeznijo do otrok v službo zdravstvene nege mariborskih dojenčkov.

V dispanzerju so pripravljene postelje za otroke do enega leta. Tu se vceplja v še tako mlada bitja disciplina v jedi, spanju in čistoči. 20 pestelje čaka tu na male pacientke in paciente, ki prihajajo v to zavetišče in zdravišče, kjer jim nudijo prvo pomoč. Mnogim otrokom, ki jih je kruto življenje postavilo na cesto, nadomestuje dispanzer mater in očeta. Zdravstvene nege potrebnj otroci pridejo najprej v takozvano »izolirnico«, to je v lično sobo, kjer ostanejo toliko časa, dokler se ne ugotovi, da nimajo nobenih nalezljivih bolezni. V bolniški sobi, naši kliniki, stojijo lepe bele postelje, nad katerimi so pritrjene posebne napisne table s pritrjenimi bloki, kamor se dnevno vpisujejo vse izjembe v rasti, teži itd. Ti bloki so prava zgodovina vsakega posameznega otroka v tem dečjem dispanzerju. Tudi pripomb o starših ne manjka. Na nekem listu stoji, da je mati tuberkulozna v bolnišnici, na drugem da ga je mati odvrгла itd. V kolikih slučajih mora dispanzer igrati vlogo odvetnika, ki posreduje med otrokom in njegovimi starši, katerim je otrok neljub pojav in balast. Dispanzer je bolnišnica, vzgojevalnica in posvetovalnica obenem. Tu vladata red, snažnost in disciplina. Vse se razvija dan za dnem kakor na vrvi

pod strogim zdravniškim nadzorstvom. Hranjenje, kopanje, tehtanje, obsevanje, spanje itd. vse se vrsti po načrtu in ob določeni uri. V dispanzer se sprejemajo otroci do prvega leta starosti. Stroški prehrane, zdravniške nege in nadzorstva po sestrah so preračunani na 35 Din dnevno. Za one otroke, ki padejo v breme občine, prispeva ista Din 300 mesečno, medtem ko da država Din 600. Razveseljivi uspehi, ki jih dosega dispanzer dan za dnem malodane v vseh slučajih nege dojenčkov, so najboljši dokaz, da so otroci res v skrbnih in večjih rokah.

Nič manj važno delo, ki ga vrši dečki dispanzer, pa je ono, ki sega odtod v številne družine mariborskih mamice, ki nosijo deco v gotovih razdobjih sem na pregled in ki pridejo tudi same iskat nasvetov in navodil. V tej otroški posvetovalnici je živahno vrvenje. Vsaka mamica nosi na svojih rokah svojega ljubljence, ki se tu pretehta in pregleda. Ti pregledi so zanimivi in poučni. Nudijo nam sliko zdravega in pravilno negovanega naraščaja. Na vsako vprašanje sledi točen in jasen odgovor, pojasnilo ali nasvet. Vsi oni otroci, ki se negujejo po nasvetih te organizirane mladinske zaštite, so zdravi, lepo razviti, zaliti in krepko zraščeni. O rahiti sploh ni govora. Očitki ki jih delajo Mariboru, da ima velik odstotek rahitičnih otrok, ne držijo. Med vsemi otroci, ki jih neguje dispanzer, in onimi, ki jih prinašajo mamice samo na pregled, in teh ni malo, ni niti enega rahitičnega otroka! Vso pohvalo pa zaslužijo v pogledu nege dece žene naših železničarjev in uradnikov, ker se točno in striktno držijo navodil, ki jih jim daje dečki dispanzer. Njihova deca je lepo rasičena in krepka, vedno čedno oblečena, odnosno povita, in to kljub temu, da se morajo dan za dnem boriti z gmotnimi neprilikami. One negujejo svojo deco tako kakor jo je treba pravilno negovati v duhu sodobnosti. Obžalovati pa je, da se dispanzerja ne poslužujejo matere imovitejših krogov. Dispanzer bi moral biti za vsako mamico prva in najvišja instanca, ko gre za odločanje o načinu nege in skrbstva njihovih dojenčkov.

Vendar pa naš dečki dispanzer še ni to, kar bi moral biti. Gospa dr. Valjavčeva si stalno in neumorno prizadeva, da bi temu stanju odpomogla, da bi dispanzer še bolj dvignila, tako v zdravstvenem

kakor tudi gospodarskem pogledu. Njeno prizadevanje gre za tem, da bi dobil Maribor tak dispanzer, ki naj bi sličil otroški kliniki. Čim udobnejša ležišča, lepo in zadostno perilo, mehke plenice, tople odeje, vsi pripomočki za sodobno zdravljenje, to so njene želje. V drugi vrsti gre za to, kako raztegniti vpliv dečjega dispanzerja v čim večji izmeri tudi na naše podeželje, kjer naše mamice nimajo tega, kakor one v mestu. Dečjemu vprašanju se posveča vedno večja pažnja. Da se ob gotovih dneih strnejo misli vseh, hote ali nehoti, v naš mladi, doraščajoči zarod,

se prireajo odslej vsako leto po vsej Jugoslaviji takozvani dečki dnevi. Letos so ti dnevi določeni na čas od 9.—16. maja. Ker je pa bil početkom maja v Mariboru protituberkulozni teden, se bo letošnji dečki teden izvedel v omejenem obsegu internih prireditvev in nabiranja prispevkov.

Z uspešnim in vse pohvale vrednim delom je naš Maribor stopil tudi v oskrbi za naše najmlajše v ospredje, saj nam je vsem mnogo na tem, da vstane iz današnje generacije zdrav in telesno krepak rod našega obmejnega ozemlja.

Sportna gibanje

Sportne prireditve preko Binkošti

V Mariboru je za binkošne praznike ves sportni obrat počival. Na programu je bil sicer nacionalni turnir za teniško prvenstvo Dravske banovine, ki so ga pa prireditelji radi »nestalnega vremena« preložili na poznejši čas. Nekateri mariborski lahkoatleti so v nedeljo odpotovali v Ljubljano, kjer so startali na lahkoatletskem mitingu za sestavo državne reprezentance. Tako je startal Podpečan pri teku na 5 km in dosegel drugo mesto s časom 16.44.2 za Bručanom, ki je rabil 16.27 minut. V metanju diska se je Hlade (Železničar) plasiral na 2. mesto (35.92 m), dočim je Monderer (Rapid) v teku na 200 m dosegel čas 24.4 in se tudi plasiral kot drugi. V teku na 400 m pa je bil Monderer četrti (55.7).

V Zagrebu se je vršila ligina tekma med beograjsko Jugoslavijo in Concordio, ki se je končala z zmago Jugoslavije v razmerju 4:2 (3:1), tako da se je Concordia premaknila iz predzadnjega mesta v tabeli, na 7. mesto. »Repeke« v tabeli tvori še vedno SK Ljubljana, ki je odigral v nedeljo pri zaprtih vratih treniško tekmo s SK Amaterjem, ki se je končala z rezultatom 8:0 za Ljubljano.

SK MURA - SLAVIJA (Varaždin) 3:1 (2:1).

Najboljše moštvo mariborskega II. r. si je priborilo na binkošno nedeljo slovenskemu nogometu lepo zmago s tem, da je prepričevalno odpravilo prvaka ZNP-a, enega izmed kandidatov za vstop v ligo, varaždinsko Slavijo. Gostje so prišli v Mursko Soboto v kompletni postavi ter so kljub dobri igri pretrpeli zasluzen poraz. Muraši so nastopili s svojimi novimi akvizicijami Kukanjo, Starcem, Jandlom in Fleschem, ki so z dobro igro znatno pripomogli k lepi zmagi. Igra

sama je bila napeta in zanimiva, vendar pa je ostala več čas v mejah fairnesse. Tekmo je sodil objektivno in prav dobro ss. g. Turk J.

Ostale nogometne tekme.

Split: Budai 11 (Budimpešta):Hajduk 4:2 (4:1).

Novisad: Gradjanski:Nak 6:2, Vojvodina:Gradjanski 1:0 (1:0)!!

Dunaj: Austria Admira komb.:Chelsea (London) 3:0 (0:0).

Budimpešta: Hungaria:Leaster City 4:3 (1:0).

Oslo: Anglija:Norveška 6:0 (2:0).

Breslau: Nemčija:Danska 8:0 (4:0).

Stockholm: Anglija: Švedska 4:0 (4:0).

Mariborske novice

Osebnostna vest. Poveljstvo orožniške postaje je prevzel po komandirju g. Irgolju, ki je bil premeščen v Prevalje. Orožniški narednik g. Velak Ozvald, ki je prišel iz Titla v Banatu.

Marenberg se veča in lepša. Stavbeni sezona je zelo živahna. Gradijo se zaenkrat tri nove vile, ki bodo trgu dale novo lice. Težnja, da se Marenberg razširi proti Vuhredu, se polagoma realizira. Pri tem bi moral delati točno po gotovem gradbenem načrtu. Pred sodiščem je sodni predstojnik g. Zörer že lani nasadil lepe topole, letos pa je uredil posebne grede, kjer namerava nasaditi cvetice. Fasada sodišča je sedaj zelo olepšana. Gotovi krogi so celo mnenja, da bi se red topolov pred sodiščem nazval po sedanjemu sodnemu predstojniku, ki ima pri ureditvi tega prostora pred sodiščem največ zaslug in sicer: »Franc Zörerjev drevored«.

Zgodovina učiteljske narodov

Pojav sončnih peg in socialno revolucijskih viharjev v vzročni zvezi?

Vedno znova se v naši dobi pojavljajo poskusi, motriti zgodovinske dogodke enako ali vsaj podobno kakor naravne pojave, to se pravi, dokazati neko razmerje in zakonitost, po koji se ravna. Tako je na primer Oswald Spengler svoj veliki zgodovinski-filozofski poskus utemeljil z enakim potekom kulturnih obdobij, iz podobnosti v razvoju vseh kultur pa je sklepal o njihovem značaju.

Takega poskusa, ki hoče dokazati neko zakonitost v zgodovini, se je lotil tudi učenjak dr. W. K. Njegova brošura ima pet poglavij, ki obravnavajo večinoma naravoslovna vprašanja. Govoriti hočemo samo o zadnjem, brez dvoma najzanimivejšem poglavju, ki razpravlja o periodnosti socialnih revolucij.

Prav gotovo je, da bomo neke zakonitosti v zgodovini razmeroma najlažje ugotavljali pri velikih pokretnih, saj dejani tega ali onega posameznika radi individualnih raznovrstnosti nikakor ne moremo v tem pogledu in pri takih sklepih upoštevati. Med množestvenimi pokretnimi v zgodovini pa so najznačilnejši pojavi nedvomno revolucije, upori tlačanov proti krivični, pretirani gosposčini, koje moč vzdržuje sila, nasilnost, predsodki, vera v avtoriteto itd. Proti takemu nemoralnemu gospostvu vstajajo tlačani v revolucijah. Temeljna misel omenjenega učenjaka je periodnost teh revolucij, ki obsegajo neka določena razdobja, pa jim potem sledijo zopet protirevolucijska

obdobja. Narodnostni pokreti v ta okvir seveda ne spadajo in pri tem ne prihajajo v poštev; pač pa potekajo verske vstaje čisto roko v roki s socialnimi.

Najvažnejše revolucije

so: 1381 Wicliff in kmečki upor pod Watom Tylerjem; 1525 Luther in nemška kmečka vojna; 1649 angleška revolucija s Cromwellom; 1789 francoska revolucija; 1917 ruska revolucija. Med posameznimi naštetimi revolucijami je povprečno po 134 let. Navedene letnice označujejo viške revolucijskih obdobij, ki se približno dvajset let prej začenjajo in tudi nekako isto število let po višku trajajo. Nato jih zamenja obdobje reakcije. Tako se na primer kmečki upor na Nizozemskem začnejo l. 1492, Savonarolove revolucionarne pridige l. 1498, kmečka puntarska zveza se osnuje l. 1502, reformacija se pojavi l. 1517. Višek tega revolucijskega obdobja je kmečka vojna l. 1525; sledijo pa še nadaljnji revolucionarni pokreti, kakor na primer tako zvani prekrščevalci l. 1535. Leta 1553 nastopi protireformacija in protirevolucija, ki traja do l. 1625, ko uvede gornjeavstrijski kmečki upor novo revolucijsko razdobje, ki doseže l. 1649 svoj vrhunec v angleški revoluciji itd. Ta duhovita trditve ima vsekakor nekaj v sebi; zgodovina človeštva bi po tem nauku bila krivulja s periodično se menjajočimi valovitimi vzponi in njim sledečimi padci, pri čemer vsaka poznej-

ša vstaja prekaša prejšnjo po obsegu in intenzivnosti razmeroma za toliko, kolikor so v tem času pojenjale razne gospodarske pravice in je na drugi strani narasla prosvitljenost.

Na tem mestu ne bomo preiskovali, ali boljševeška revolucija iz l. 1917 zares pomeni do zdaj doseženi višek »prosvitljenosti« oziroma »izginjajočih gosposkih pravic«. Precej važnejši je neki drugi pomislek. Približno enakost revolucijskih in protirevolucijskih razdobj bi lahko pač samo takrat smatrali kot dokaz za neko notranjo, v človeškem bistvu utemeljeno zakonitost, če bi »valovanja«, ki si v zgodovini sledijo, zadela oziroma zajela približno isti narod ali vsaj isto skupino narodov. Če bi na primer vsi evropski narodi v navedenih petih letih doživeli višek revolucijskega vala, nato pa v istem času reakcijsko obdobje, potem bi seveda lahko verjeli, da je za te revolucije in reakcije podana neka zakonita pogojnost, ki se izraža v tej periodični zaporednosti. Če pa zajamejo revolucije čisto različne narode in če posamezni evropski narodi doživljajo »vzpon« prav takrat, ko se pri drugih narodih pojavlja »vpade«, potem postane omenjena trditev seveda dvomljiva. Tako je na primer sredi 17. stoletja divjala v Angliji najhujša revolucija, kar jih je ta država doživela, medtem ko so večini drugih evropskih narodov socialni viharji zelo malo prizadejali ali pa so jim

celo popolnoma prizanesli. Podobne pojave bi lahko opazovali tudi v 18. stoletju. Če bi za vsak posamezen narod narisali revolucijsko krivuljo, bi ta krivulja nikakor ne kazala periodičnega poteka. Da bi lahko dokazal periodičnost revolucijskih in reakcijskih dob, mora pisatelj omenjenega dela po vrsti prikazati in obdelati različne narode, ki so v razmakih po 134 let doživljali revolucijske viharje, tako na primer Nemčija okoli 1525, Anglija okoli 1650, Francija 1789, Rusija 1917; res je, da so se v teh letih tudi pri nekaterih drugih narodih pojavile manjše revolucije, vendar pa lahko ugotovimo, da so večinoma vsi drugi narodi bili v teh letih brez revolucij. Radi tega moramo podvomiti o tem, ali so bile te prijade zares utemeljene v duševnosti prizadetih narodov, ali pa so čisto slučajne.

Zanimivo je, da so

v sedmih revolucijskih letih (od leta 1789 naprej) opazovali zelo veliko sončnih peg.

Avtor tega spisa pravi, da je celo v tem slučaju možna neka vzročna zveza! Recimo, da bi istočasnost obeh pojavov res ne bila samo slučajna; toda kako naj si potem razlagamo zgodovinsko dejstvo, da je na obilnost sončnih peg odgovarjal z revolucijo izmenoma le po en sam narod oziroma samo nekaj narodov, ko bi po stvarnem sklepanju morale sončne pege prav tako vplivati tudi vsaj na sosednje narode? Pripombe, ki smo jih na tem mestu izrekli, seveda ne predstavljajo dokončne odločitve proti omenjeni teoriji; mogoče bi se ta teorija dala bolje oblikovati, pa bi potem proti njej ne bilo pomislekov.

Mariborske in okoliške novice

Roparski napad na avtomobil

Na binkoštni ponedeljek se je peljal okrog 16. ure tukajšnji mesar in posestnik g. Vlahovič s svojim avtomobilom iz Rogaške Slatine domov. Na hribu nad Poljčanami pred gostilno Wutte so kar na lepem navalili z noži na avtomobil nekateri napadalci, menda iz Slov. Bistrice. Nekdo je skočil na avtomobil, se prijel za kljuko ter s komolcem razbil šipoleg soferja. Zgrabil je na to za volan ter hotel prisiliti s tem soferja, da ustavi avtomobil. Le za las je manjkalo, da ni zdrknil avtomobil čez pobočje na železniško progo, pri čemur bi bilo prišlo do strašne katastrofe, ker je bil avtomobil dobro zaseden. Med splošno zmednjo, ki je nastala, se je posrečilo avtomobilu pobeigniti ter ujeti nameravane mu pokolju. Od drobcev stekla ste bili dve osebi ranjeni.

Napadalci so bili oboroženi z noži, gro-

zili so, da bodo vse »razrezali« ter so nenadoma v večjem številu napadli avtomobil. Iz tega se more sklepati, da je bil ta napad na katerikoli avtomobil že preje pripravljen.

Pravkar se odprva sezona v Rog. Slatini. Lepo število domačih in tujih avtomobilov bo brželo dan na dan mimo gostilne, pred katero se je izvršil ta roparski napad. To kar se je odigralo tukaj, je za naše kraje nekaj nenavadnega, nekaj novega, vendar se lahko to jutri ponovi onkraj Rog. Slatine.

Potrebno bi tedaj bilo, da bi naše oblasti zaščitile osebno varnost in lastnino potnikov ki potujejo po naši domovini ter bi v kalu zatirale slične podvige temnih elementov, ki so v stanu občutno škodovati našemu ugledu in našim gospodarskim interesom.

Uboji brez konca in kraja

Pri Ormožu se je v nedeljo zopet pripetilo žalostno dejanje. Zbrani so bili fantje iz bližnje okolice, ki so v vselem razpoloženju prepevali in pili. Nenadoma je nastal med fanti radi malenkostnega vzroka prepir. Beseda je dala besedo in so končno zablistali noži. V splošni gneči je obležal na tleh v mlaki krvi posestni-

ški sin Franc Strmšek, ki je zadobil več zabodljivcev v prsa. Takoj so ga naložili na voz ter ga odpeljali v ormoško bolnišnico, kjer pa je nekaj ur za tem izdihnil. Orožniki so aretirali nekega Janeza Zelenjaka, ki je osumljen, da je Strmšku prizadajal smrtonosne poškodbe.

Snjem gledališču priljubljeni bivši tenor mariborske operete g. Stjepan Ivelja v vlogi kitajskega princa. Ivelja je pokazal vse svoje spopolnjene vrline v pevskem ter igralskem oziru ter je bil deležen toplega priznanja od strani občinstva, ki ga pa ni bilo preveč.

Mariborčani preko binkoštnih praznikov. Maribor je preko praznikov kakor izumrl. Vse je hitelo iz mesta. Le okoli stolnice je bilo živahno vrvenje botrov in botre ter birmancev in birmank. Mnogi planincev po vseh postojankah. Tudi avtomobilov in motociklov je precej zdrčalo k Mariborski koči in Pohorskem domu. Mnogi na otoku. Mnogi po vinotočih in znanih izletnih točkah. Vse povsod obrat v velikem stilu. Mariborčani so temeljito izkoristili krasno vremensko konjunkturo obeh praznikov.

Vandalizem na Pohorju! Podravska podružnica SPD Ruše je z velikimi denarnimi žrtvami ustvarila avtozvezo med Mariborsko kočjo in Ruško kočjo. V nedeljo jutraj je bila cesta na 10 mestih zadelana s težkimi hodi in vejevjem, tako da je bil prehod otežkočen. Ta pot je bila takoj očiščena, da so nekateri avtomobili prišli do Ruške kočje. Na večer je bil prehod ponovno zadelan. Komentariji turistov so bili jako ogorčeni in v gotovih ozirih zelo značilni.

Iz rok v roke. Mariborska mestna občina je kupila znano Rosenbergovo drevesnico v magdalenskem okraju za Din 2.300.000.

Za znižanje davkov. Industriji iz vse države se v posebni resoluciji za kraljevsko vladu zavzemajo za znižanje davka, češ da se nova banovinska trošarina na obutev in obleko pobira od vseh izdelovalcev enako. Oprostiti je treba vse one obrtnike, ki prodajajo neposredno svoje izdelke konsumentom. Tudi zahtevajo ublažitev državne trošarine na električni tok znižanje državnih dajatev na pivo in pravilno ureditev občinskih dajatev.

Socialnopolitični oddelek mestnega poglavarstva je, proseč nas za objavo, v zadnjem času ponovno ugotovil, da imajo najemniki z otroki pri iskanju stanovanj težko stališče, ker se mnogi stanovalci branijo otrok. Dogajajo se celo primeri, da so starši primorani zatajiti svoje otroke oziroma jih razdati, ker bi sicer ne prišli do stanovanja. Ponovno opozarjamo, da se tako postopanje ne ujema niti z zadevno okrožnico kraljevske banske uprave niti z dolžnostjo ločevanja do otrok, še manj pa z dečji dnevi, ki se vršijo te dni po vsej državi z namenom, da se javnost čim bolj zainteresira za zaščito otrok. Pri zadete prosimo, da bi to upoštevali.

Ne pozabi naročnine!

Sreska skupščina JNS za mesto Maribor in srez Maribor levi breg se vrši skupno v nedeljo 23. t. m. ob 9. uri dopoldne v zborovalnici restavracije »Novi svet« (Povodnik) v Jurčičevi ulici 7 v Mariboru. Na skupščini poročata tudi gg. narodni poslanec Ivan Prekoršek in poslovodni podpredsednik banovinskega odbora JNS dr. Pirkmajer.

Preklicani izgon. Poslovodji in solastniku »Alfe« g. Tatscherju, ki je bil, kakor smo poročali v zadevi s konjiško stavko z ostalimi šestimi vred izgnan, se je izgon preklical, ker ni bilo za izgon prave pravne podlage. G. Tatscher se je že vrnil.

Brat obstrelil brata. V Zgornji Velki je 15 letni posestniški sin Friderik Weinhandl v odsotnosti staršev prebrskal omare ter našel neko lovsko puško. Nič hudega sluteč je v šali naperil puško proti svojemu 13letnemu bratu Antonu. Nenadoma se je puška sprožila in je izstrelil zadela brata naravnost v pleče. Poklicali so mariborske reševalce, ki so težko poškodovanega Antona Weinhandla prepeljali v mariborsko bolnišnico.

URE ZA BIRMO

najceneje pri

F. Bureš, Maribor

Opozarjamo na veliko veselico N. O., dne 6. junija 1937. v studenskem gozdu.

Kolesarska sekcija »Perun« — Pesnica ima svoj občni zbor v nedeljo dne 30. maja t. l. ob 9. uri predpoldne pri g. Ivanu Ferku, pos. in gostilničarju na Pesniškem dvoru. Udeležba je obvezna za vse člane in članice. Vabljeni so tudi novo pristopivši člani in članice! Odbor.

Težka nesreča Mariborčana v Št. Ilju. V Št. Ilju se je včeraj popoldne pripetila huda nesreča. Brivski mojster Gregor Pirc, stanujoč na Tržaški cesti 6 na Pobrežju, je padel tako nesrečno s kolesa, da je obležal nezavesten na tleh, in se mu je vtila tudi kri iz ust in nosa. Nekaj avstrijski avtomobilist, ki se je peljal v Maribor, je Pircu naložil na svoj avto ter ga prepeljal v mariborsko splošno bolnišnico.

Kam? Šolska sestra Neža Jelen od št. rotišča šolskih sester v Melju je prijavila policiji, da se njihova gojenka 14 letna Amalija Erkerejva, ki pohaja IV. razred nekega tuk. šolskega zavoda ni več vrnila v zavod s šolskega izleta v Št. Ilj dne 15. t. m. Šolska sestra je izrazila bojazan, da se ni dekletu kaj hudega pripetilo.

Puščanje kolov in ročnih vozičkov na Glavnem trgu. Mestno poglavarstvo razglašča: Na mariborskem Glavnem trgu se je razpasla navada, da nekateri okoliški prodajalci puščajo ob največjem tržnem prometu svoja kolesa ali ročne vozičke na Novem ali starem trgu. Tudi se opaža, da nekatere osebe, ki prihajajo v mesto s kolesi, jemljejo svoja kolesa na trg in z njimi hodijo med tržnimi mizami ter s tem ovirajo promet in s kolesi onesnažujejo obleko kupovalcem. Istotako se nekateri lastniki psov ne držijo predpisov cestno-polijskega reda za mesto Maribor ter jemljejo svoje pse na trg ob tržnem prometu. Radi tega odreja mestno poglavarstvo: 1. kolesa in ročni vozički se smejo puščati oziroma hranjati edino-le na zato določenem prostoru t. j. Rotovškem trgu. 2. prepovedano je, za časa nakupovanja ob tržnem času voziti s seboj kolesa med tržne mize. 3. pohajanje psov na javnih tržiščih je prepovedano na glede na pasji kontumac.

Binkoštni prazniki so nas presenetili s pravcato poletno vročino, saj je na soncu pošteno žgalo in toplomer poskočil nad 35° C. Usta so bila prvič letos tako suha in sladoledarski razpoložena. Sladoledarjem ni bilo torej treba opozarjati na to hladilo, vsaj ne onim v bližini stolnice, kjer je bilo tako živahno birmansko razpoloženje in si dobil vtis kot da bi bil sv.

Prometne nesreče terjajo svoje žrtve

Ko se je danes ponoči okoli 23.35 vračal v Maribor s svojim motornim kolesom 29letni obratovodja Dervušekove opekarne Ivan Straus, se je v bližini košaškega občinskega urada znašel pred motociklom 61letni Ivan Novak, ki je sicer brez stalnega bivališča. Pri tem sta Straus in Novak zadobila težke poškodbe na glavi in nogah ter sta obležala nezavesta na tleh. Mimoidoči pasantje so takoj obvestili mariborske reševalce, ki so oba pre-

Narodna gledališča

NARODNO GLEDALIŠČE

Torek, 18. maja: Zaprt.

Sreda, 19. maja: Zaprt.

Četrtek, 20. maja ob 20. uri: »Školjka« Red C.

Petek 21. maja: Zaprt.

Sobota, 22. maja ob 20. uri: »Bela bolezen«. Premiera.

V soboto je premiera Čapkove drame »Bela bolezen«. To najnovejšo napol utopistično, napol pa popolnoma realno delo slovitega češkega pisatelja je zbudilo izredno veliko pozornost ne le v umetniških, temveč tudi v znanstvenih krogih. Je brez dvoma najzanimivejša drama, kar jih je bilo napisanih v poslednjem času. Vodilne vloge igrajo Nakrst, Grom, P. Kovič, Sicer pa so še zaposleni Kraljeva, Starčeva, Rasbergerjeva, Gorinškova, Košič, Košuta, Verdonik, Crnobori, Blaž, Harastović, Malec, Štandeker in Gorinšek.

Ljubljanska opera gostuje v torek, 25. tm. s Puccinijevu opero »Madame Butterfly«, ki je ž njo jeseni gostovala pred razprodano hišo. Zasedba je ista ter pojejo glavne partije Zl. Gjurgjenac-Gavelllova, Gestič in Janko. Rezervirajte pravočasno vstopnice!

Kino

Kino Union. Danes dunajski velefilm sijajne vsebine »Siluete«, Fritz Immhof, Juli v. Hohenberg.

Duh razgalil vse skrbi in težave. Popoldne so dobro odrezali mestni vozniki, ker stara navada, da se birmanci popeljejo v okolico, drži še vedno. Nedvomno so zadovoljni z izkupičkom tudi okoliški lokali — gostilne in vinotoči, kjer je kar mrgolelo birmanskih in nebirmanskih družb, ki »pile so pele in dobro voljo mlele«. V splošnem pa se opaža, da je sila razmer iztisnila več zmernosti in treznosti kot prejšnja leta. V Postojnsko jamo se je odpeljalo za Binkosti okoli 500 Mariborčanov.

Žalostna smrt starke. Na binkoštno nedeljo ob 14. uri so našli v stanovanju A. Walandove v Stolni ulici št. 1 obešeno 72 letno vdovo po natakarku Karolino Resnikovo, ki je stanovala pri ge. Walandovi kot podnajemnica. Resnikova je ležala v postelji ter je imela okrog vratu vrstico, ki jo je bila pripela na gornji del postelje. O samomoru je bila obveščena tukajšnja policija in se je podala v Stolno ulico 1 policijska komisija s policijskim zdravnikom g. dr. Zorjanom na čelu. Resnikovi je dne 8. aprila t. l. umrl njen mož in je odtlej bila silno potrta ter se je že večkrat izrazila, da ji ni več do življenja. Domnevajo, da je Resnikova šla prostovoljno v smrt radi obupa, zlasti ker ni imela nobenih sredstev, da bi se preživljala. Njeno truplo so prepeljali v mrtvašnico na pobreškem pokopališču.

Skomine ... Neki 25 letni hlapec Vinco Ž. iz Košakov ni imel za praznike nobenih železodnih dobrot, pa jo je v soboto zvečer mahnil v neko mariborsko gostilno. Tam se je seznanil z nekim posestnikom iz Ribnice na Pohorju, ki je imel pri sebi nabasan nahrbtnik z raznimi jestvinami, pa tudi 5 litrsko steklenico z vinom. V trenutku, ko se je posestnik odstranil, mu je hlapec nahrbtnik ukradel ter pobeignil. Posestnik je tatvino takoj prijavil policiji, ki je hlapca aretirala. Pri zaslišanju je dejal, da je tatvino radi tega izvršil, ker se mu je zahotelo železodnih dobrot ... Zadeva bo imela svoj epilog pred sodniki.

Zafrkacija.

»Artur, pripravljena sem zapustiti svojega moža in s teboj pobeigniti!«

»No, zdaj pa vidim, da ljubiš njega bolj, kakor mene.«

Gostovanje S. Ivelje. V soboto zvečer je po daljšem presledku nastopil v tukaj-

Lastno mater spravil v prerani grob

Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča se je danes dopoldne bavil z žalostno usodo 73 letne Marije Kukovčeve iz Rakovcev, ki so jo našli dne 4. marca t. l. v Rakovcih mrtvo. Razne okolnosti so pokazale, da ni Kukovčeva umrla naravne smrti ter so polzvedovanja dognala, da jo je spravil v prerani grob lastni sin, 38 letni posestnik Janez Kukovec, ki se je moral radi tega zagovarjati pred sodniki.

Iz obtožnice posnemamo naslednje podrobnosti: Janez Kukovec je bil pravcati tiran. Mater je pogosto tako pretepel, da je morala večkrat iskati zavetja pri sosedih. Včasih si po več dni ni upala domov in je nekoč celih 14 dni spala v sosedovem hlevu, ker ji je sin zagrozil, da jo bo ubil, če pride domov. Tudi svojo ženo je prav pogostoma pretepel in je tudi ona morala čestokrat od doma. Pri vsem tem pa se sam ni brigal za gospodarstvo, ampak je lenuharil in popival ter se tako zadolžil, da je vso družino, ki je nekoč živela v blagostanju, spravil v veliko revščino. Tako je naposled morala žena za vse skrbeti. V hiši je bilo pri takšnem življenju vse v neredu in silno zanemarljivo. Stara mati je morala vsa v nesnagi ležati na golj slami, ker si sama ni mogla čistiti, snala pa ni imela ne

časa, ne sredstev, da bi ji postregla. — Ko se je žena dne 3. marca zvečer vrnila od dela domov, je našla svojega moža spečega v postelji. Skuhala je otrokom večerjo. Lačni, kakor vedno, so vse pojedli in ni za moža, oziroma očeta, ko se je zbudil, ničesar ostalo. Radi tega je ženo udaril s tako silo po obrazu, da se ji je vlila kri iz nosa. Pobesneli mož je nato zgrabil sekuro in ji grozil, da jo bo ubil, ter jo je spodil od doma. Mati, pokojna Kukovčeva, je sina skušala pomiriti, toda brez uspeha. Žena je res odšla od doma, Kukovec pa je zopet legel v posteljo in zaspal. Medtem pa je žena prišla zopet nazaj po svojega 6 mesecev starega otroka in odšla z namenom, da se nikdar več ne vrne k možu.

Okoli 10. ure zvečer pa se je Kukovec ponovno zbudil, ker ni svoje žene našel doma, se je spravil nad mater in jo pričel pretepati. Zvlekel jo je iz hiše in jo je na dvorišču mikastil. Ko so pa na klice na pomoč prihiteli sosedje, je mater zopet zavlekel v hišo. Naslednjega dne je Kukovčeva mama umrla in je obdukcija dognala, da je zadobila pokojna več udarcev in sunkov v trebuh, tako da je bilo poškodovano tenko črevo in je Kukovčeva na posledicah zadobljenih poškodb umrla. Ob času poročila razprava še traja.

Zadnje telefonične vesti

JUAN NEGRIN SESTAVIL NOVO VALENCIJSKO VLADO.

VALENCIJA, 18. maja. Novo vlado je po odstopu Larga Caballera sestavil socialist Juan Negrin. Nova valencijska vlada je bila sestavljena na parlamentarno-politični podlagi brez sodelovanja strokovnih organizacij anarhistov in socialistov, v katerih imajo radikalni ekstremisti prvo besedo. Negrinovo vlado tvorijo trije socialisti, dva komunisti, zastopnik republikanske levice, zastopnik republikanske unije ter zastopnika Kataloncev in Baskov.

VALENCIJA, 18. maja. Nova Negrinova vlada se ne bo naslanjala več na ekstremistično usmerjene sindikate anarhistične in socialistične smeri, ampak na poedine politične stranke. Po svoji sestavi je nova vlada ostala izrazito ljudskofrontna vlada.

ALBANSKI ODPRAVNIK POSLOV V BEOGRADU O TOTOVEM UPORU.

BEOGRAD, 18. maja. Glede upora v Agirokastu je izjavil tukajšnji odpravnik

poslov albanske vlade dr. Tahir Štila zastopnikom jugoslov. tiska, da se je upora udeležilo le 50 oseb, in da je bil upor v 24 urah zaduščen. Argirokastro je ena najmirnejših naselbin v Albaniji, saj je tamkaj za vzdrževanje miru določenih samo 10 orožnikov, dočim garnizije tamkaj ni. Ni bilo torej težko dvigniti upora v tem mestu in je bivši notranji minister Eden Toto v borbi padel. Iz dokumentov, ki so jih našli pri njem, je razvidno, da je konspiriral s komunisti. Eden Toto je svojčas radi prirodne nadarjenosti napredoval od orožniškega podčastnika za častnika, pozneje je postal prefekt v Skadru in leta 1935. prevzel notranje ministrstvo. Po odstranitvi se ga je polastila želja po oblasti. Toto izhaja iz rodbine, ki je v Albaniji znana kot eksaltirana.

NA BASKOVSKI FRONTI NIČ NOVEGA.

BILBAO, 18. maja. Na baskovski fronti ni bilo včeraj bistvenih borbenih akcij. Mestoma so bile manjše praske. Kakor poroča francovski generalni štab, so francosci na področju Amorebiote zasedli nekatere manjše naselbine.

Slovenjebistriške novice

Slava slovenjebistriškega konjsko topniškega divizion. Dne 14. t. m. je proslavil konjeniško topniški divizion v Slovenski Bistrici spomin na vzpostavitev prve konjeniške baterije pred 50 leti, to je leta 1887. Pri proslavi so bili navzoči poleg predstavnikov vojaških oblasti tudi predstavniki civilnih oblasti ter kulturno prosvetnih organizacij. Poveljniku 1. konj. divizije, divizijskemu generalu g. Raketiču Ratku je predal predpisani raport domačin slave major g. Jezdimirovič Aleksander. Navzoč je bil tudi mestni poveljnik mesta Maribor, brigadni general g. Miljutin Milenković. Po izvršenem bogoslužju je držal major g. Jezdimirovič topničarjem vznešen patriotski govor, v katerem je nazdravil Nj. V. kralju Petru II. in visokemu Kraljevskemu domu. Opoldne je bilo prirejeno vojakom in častnikom slavnostno kosilo, popoldne pa so bile odigrane razne vitezke tekme, ki so se zaključile z običajnim vojaškim veseljem. Družabnega večera, s katerim je bilo to pomembno slavo je zaključeno, se je udeležilo lepo število slovenjebistričanov, ki so skupno z našo vojsko počastili spomin vzpostavitve prve konjeniške baterije v bivši Srbiji pred 50 leti.

Specna gibanje

Neuspeh SK Rapida v Lipnici

SK Rapid je za binkošne praznike gostoval v Lipnici ter proti tamkajšnjemu sportnemu klubu odigral dve prijateljski tekmi. V nedeljo je bil Rapid poražen z rezultatom 2:6 (1:3), včeraj pa se je

tekma končala neodločeno 2:2 (2:0). K blamaži SK Rapida bi pripomnili le to, da je bil isti SK Leibnitz ob priliki lanskega gostovanja v Mariboru poražen od rapidovcev v razmerju 8:1!!

Gospodarske beležke

Nova združna tekstilna tvornica v Kranju. V Kranju se je vršil sestanek interesentov, na katerem so sklenili, da se osnuje združna tekstilna tvornica pod imenom »Teza« (tekstilna zadruga). Združni deleži so razdeljeni po 1000 Din, in jih glasom sklepa interesenti lahko vplačujejo po obrokih ali pa s hranilnimi knjižicami gotovih denarnih zavodov, ki bodo podpirali to akcijo.

Trgovinska pogodba z Rumunijo podpisana. V Beogradu bo v petek 14. t. m. podpisana nova trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Rumunijo. Za Rumunijo podpiše pogodbo rumunski trgovinski minister dr. Pop, za Jugoslavijo pa trgovinski minister dr. Vrbanič.

Cene demantov naraščajo. Na nizozemskem tržišču z demanti so se v mesecu aprilu 1937 dvignile cene za 5%. Tudi je povpraševanje demantov nekoliko večje. Tudi za industrijske demante je veliko povpraševanje in se je cena za te vrste blago zvišala za 15%.

Nemško-italijansko sodelovanje za izkoriščanje Etiopije. Ob priliki obiska italijanskih industrijalcev v Nemčiji je bilo dogovorjeno, da se bodo nemški in italijanski industrijalci redno sestajali. Prvi tak sestanek bo 15. junija v Benetkah. Namen teh sestankov je določitev vseh podrobnosti za skupno gospodarsko izkoriščanje Etiopije. Nemška industrija bo mogla zelo veliko izvažati v Etiopijo,

da se dežela industrijsko dvigne. Italija pa bo Nemčiji dobavljala agrarne proizvode.

Bančna kriza se je poostрила. Te dni se je vršil v Beogradu občni zbor udruženja bank, na katerem se je ugotovilo, da je kriza naših bančnih zavodov poostrena. Od 610 privatnih denarnih zavodov je dobilo v letu 1936 zaščito 248 zavodov ali 40,65%. Zaščito uživajo tudi oni denarni zavodi, ki so se obrnili na ministrstvo trgovine in industrije za zaščito, dokler se njihova prošnja ne reši. Potemtakem znaša število onih zavodov, ki uživajo zaščito do konca preteklega l. 313 ali 51,31% vseh denarnih zavodov v naši državi. Vloge pri privatnih denarnih zavodih so znašale koncem l. 1936 Din 8.165.000.000, to je za 210 milijonov Din več kakor leta 1935. Vse vloge pri privatnih in državnih denarnih zavodih izkazujejo Din 10.806 milijonov, to je za 581 milijonov Din več kakor leta 1935.

Promet naših pristanišč v letu 1936. Po poročilu splitske trg.-ind. zbornice je

v naša pristanišča prišlo in odpotovalo iz pristanišč 200.298 ladij s skupno 38,8 milij. ton. V skupnem izvozu 12.144.016 stotov so bila naša pristanišča udeležena takole: Dubrovnik 1,44, Metković 0,16, Omiš 0,4, Split 4,91, Sušak 2,44, Šibenik 2,15, Kotor 0,3 in vsa druga pristanišča 0,3 milijona stotov. Izvoz je nazadoval iz Splita, Sušaka, Šibenika in Metkovića, dočim se je iz Dubrovnika povečal. Uvoz pa je znašal skupno nekaj nad 5 milijonov stotov in se razdeli na posamezna pristanišča takole: Dubrovnik 1,1, Metković 0,06, Omiš 0,3, Split 1,5, Sušak 1,96, Šibenik 0,03 in druga pristanišča 0,03 milijona stotov. Uvoz je nazadoval v vsa pristanišča razen v sušaku, kjer se je povečal za 700.000 stotov. Naša glavna uvozna luka je torej že Sušak. Bil bi pa tudi glavna izvozna, če bi imel železniško zvezo s Slovenijo. Tako pa Trst še vedno odjema Sušaku mnogo njegovega posla. Potniški promet je narastel od 2,45 v l. 1935. na 2,77 milijona potnikov v l. 1936.

Razno

ZA BIRMO

ročno torbice raznobarvne od Din 8.— naprej. Za potovanje ročne kovečke, torbice nahrbtnike itd. v veliki izbiri in nizkih cenah priporoča Iv. Kravos, Aleksandrova c. 13-2508

SLADKORNOBOLNI POZOR! Dietični novi krah izdeluje in razpošilja pekarna RAKUŠA, Koroška cesta. 2513

KOLESA

prvovrstne znamke, in šivalne stroje kupi lahko pri nas vsak siromak. Obroki po Din 100.—, naplaciilo Din 100.—. Studenci Ulica Kralja Matjaža 20. 2648

Prodaj

Na prodaj OTROŠKO KOLO Din 380.—, polišstvo. Stari-narna, Koroška c. 10. 2645

NOV PATENT prodam. Potrebno Din 3000. Lepa eksistenca osigurana. Studenci, Ulica Kralja Matjaža 20. 2649

Sobo odda

LEPO OPREMLJENA SOBA solčna in zračna, z razgledom na Pohorje in Kozjak, se odda. Uporaba kopalnice. Strossmajerjeva 28. II. nadstropje, 9. vrata. 2306

Opremljeno ali prazno SOBO oddam takoj. Naslov v upravl. listu. 2644

Stanovanje

BOLJŠEGA DELAVCA sprejemem na stanovanje in hrano. Tržaška c. 57-I, desno, nasproti Delavske pekarnice. 2646

PETSOBNO STANOVANJE s komfortom in telefonom, pripravno za pisarno, ordinacijo in podobno, se odda s 1. junijem 1937. Poisnila v pisarni dr. Kumbatovića, Maribor Kralja Petra trg 1-I 2642

Oglašujte v »Večerniku«

Vestalkina ljubezen

Obledel je Maksencij in predno sem ga mogel zgrabiti za grlo, je zbežal skozi vrata.

Vzel sem sestro v naročje in hitel z njo po stopnicah. Kakor volkovi so preganjali ostali Maksencija. A zaman! »Hej, pretorijanci sem,« se je začul njegov glas spodaj v temi.

Par nas je planilo k vratom in v hipu smo prisilili zbegano stražo, da nam je odprla.

Na dano znamenje je pritekel trop ljudi iz teme proti pretorijancem, ki so me preganjali. Še par hipov in rešena bodeva.

Sestri sem velel bežati, mi pa smo se obrnili proti množičnim vojakom cesarske telesne straže. Zadel me je udarec po glavi in padel sem. Dva pretorijanca sta me zvezala in nesla v cesarsko palačo. Zunaj se je nabralo v par trenutkih vse polno vojakov.

Vedno bolj in bolj se je oddaljeval šum in hrup in v ječo, kamor sem bil pahnen, ni dosegel noben glas. Strašno je bilo v tej večni noči. Zato sem bil vesel, ko so mi oznanili že tretji dan smrtno obsodbo, ker sem položil roko na svetlega, mogočnega imperatorja. Raje umreti, nego živeti nalik slepcu v strašni noči!

Valerijan je pripovedoval dalje, kako so ga gnali v ječo, ki je blizu prostora, kjer bi se imela izvršiti smrtna obsodba in kako je bil rešen.

Materi so sedaj pritekale solze po licih. Že se je pomaknil veliki voz, čigar zveze so sijale iz črnih daljav v atrij, višje na nebo, ko sta vstala in se podala k počitku.

Na Janikulu je že sijalo sonce, Tibera pod Aventinom pa je bila še v senci. Ne dolgo! Zmagoslavno se je dvignila božanska luč in oblika Rim, ki se je jel zbužati iz močnega sna.

Valerijan je hitel mimo velikanske stavbe cirkusa maksima. Njegovi zidovi,

obrnjeni proti vzhodu, so se že od daleč svetili, obliči z rdečo lučjo.

Cirkus Maksimus je zanimal preje Valerijana bolj kakor vse drugo v Rimu. Danes pa se mu je zazdela ta stavba strahovita v svoji ogromnosti. Hitel je mimo nje, kakor bi se bal, da ga ne podsuje.

Krvavordeči pesek širne arene, razmesarjena človeška trupla, ki se še kadet... Te predstave so jele mladeniča nadlegovati.

A tam se pokaže kmalu svetli tempelj, tam je ona dobra, usmiljena, katero so obdale njegove misli z lučjo, čistejšo od solca. Misli na svečenico so ga pomirjale in napolnjevale s tihim, sladkim kopnenjem.

Kmalu se je zableščalo svetišče, posvečeno boginji Vesti, zaščitnici slavne-ga rimskega mesta. Tudi on hoče obiskati tiho, zasenčeno njeno kraljestvo.

Polnil se je Vestin tempelj, kajti nad Rimom so se pokazali nenadoma temni oblaki in vznemirljive vesti so plašile nalik krvavordečim bliskom temne dalje

srca in v nemale ljudsko domišljijo.

Valerijan si je izbral prostor, od koder more gotovo ugledati njo. Zazdela se je mladeniču, ko je vstopila, visoka in bela, pred žrtvenik, da se je razlil nov slaj, ki ga še niso videli oči, po strobilih in po vsem svetišču. Bilo mu je, kakor da mora poklekni in skloniti glavo k njenim nogam.

Mirne in čiste oči so ga uzrle. Njihova svetloba se je skrila za hip pod dolgimi trepalnicami. Stebri in tla so se zamajala... Zrl jo je ves čas in čutil, da se ji mora razodeti na kakršenkoli način. Ali kako ji naj pove? Kako ji naj odkrije udano spoštovanje in vso ljubezen?

Še enkrat se je ozrla vani. Nekaj radostnega in silnega je objelo mladeniča. Približalo ga ji je to silno, da se je zdelo Valerijanu, kakor bi se potopile oči iz najbližje bližine v njene, kakor bi se roke svečenice dotaknile njegovih lic.

Pijan tajihi čustev in svetlobe se je vračal domov. Hitel je, kakor bi se bal, da ga ne sreča kdo izmed njegovih znancev in prijateljev.